

Het eeuwig leven

Ik houd van verhalen met een begin, een midden en een eind. [TOEGESCHREVEN AAN NERO]

1

De pianist, zwart als de nacht, beroerde de toetsen van de vleugel in een rebels, hortend ritme, alsof zijn vingers waanzinnig waren geworden en elkaar probeerden te verdringen, te smoren, af te kappen. Een zweem Liszt, een vleug Chopin, een snuf Rachmaninoff en een royale scheut Tsjaikowski – de Hexameroncocktail voor beginnende luisteraars.

Alle schoolbesturen zagen hem gaarne komen. *‘Met genoeg bevestigen wij hierbij onze videografische afspraak inzake het concert dat u in de aula van onze gemeenschap zult geven...’*

Hakkend en haperend, dreunend en dreigend, speelde hij dood en verderf. Anders dan bijvoorbeeld Cassia, die liefde en verdriet opriep, en Romulus, die pais

en vree verwekte – om eens twee kunstenaars uit dezelfde salarisschaal te noemen – offreerde Hexameron het morbide orgasme van het Laatste (ook wel: Ultieme) Sterven. Op zijn beste dagen, als de drie manen vol aan de hemel stonden, kon het aantal klinisch overledenen in zijn auditorium oplopen tot wel 84 procent, kinderen en grijsaards meegerekend. Kassa voor de reanimatieafdeling van het schouwtheater: 12¼ standaardkrediet per cliënt, inclusief de overlijdensbelasting.

Ja, Hexameron was populair. Hij vormde klanken tot grafzerken, levende lijven tot ijle spoken in te wijde jassen, en geest tot stof en as.

Kinderen hadden dan ook grondig de pest aan hem. Aan Chopin en Tsjaikowski natuurlijk ook, maar die waren al zes eeuwen dood en ook in andere opzichten ver weg. Hexameron was helaas maar al te dichtbij. Hij hoorde bij het vak Congeniale Cultuur en wee je gebeente als je wegbleef bij zijn concert. Sinds kort mocht je Congeniaal en Cultuur ook weer met een K schrijven – als je maar kwám en die ijzige oorschelpen met hun subsonische en supersonische versterkingsmembranen op je kop zette.

Zo ook Zoya. Over hem gaat dit verhaal.

Hij zag hoe de kinderen naast hem asgrauw en ontdaan waren weggezakt in de te ruime fauteuils (paars

fluweel vandaag). Ze keken niet echt naar Hexameron en ze luisterden niet echt naar de trillers en de dubbelakkoorden van zijn rubato Knekeldans (Liszt, Bartok, Ives), maar ze zagen maden zich wentelen in rottend vlees, skeletten vergaan tot grauwbrown gruis, en, geen wonder dus, ze stierven links en rechts bij bosjes van afgrijzen. De membranen werkten ook weer goed.

Maar ja, het zijn kinderen. Ondanks het goede voorbeeld van de rector en zijn drie maîtresses, die dankzij hun gedegen kunstzinnige vorming reeds na 18 minuten waren voorgegaan in het overlijden, was nog maar amper 20 procent van het jeugdige publiek klinisch dood. De geelgejaste medico's renden bedrijvig af en aan, dat wel, ze hadden immers maar enkele minuten om in te grijpen, maar ze keken tevreden, want bij schoolconcerten werden zij per uur gehonoreerd en niet per verrichte reanimatie.

De rector, wat bleekjes nog, was zelfs alweer terug in de zaal. Met wat geluk kon hij nog een tweede keer sterven vandaag, desnoods zonder orgasme, en dat allemaal op kosten van de school. Het concert zou nog zeker drie kwartier voortduren.

Zoya, een kind nog, op stoel 12 van rij 12, makkelijk te onthouden, keek nog één keer vol walging naar

Hexameron, die gevangen leek in het groenblauwe schijnsel van talloze verborgen lichtbronnen, en stelde mismoedig vast dat de situatie ondraaglijk was. Over een half uur kom ik terug (nam hij zich voor), maar nú ga ik.

Hij nam de oorschelpen van zijn hoofd en sprong.

2

Ja, hij sprong zomaar weg. Helaas gebruikte hij hiervoor niet een van de zeven standaardsprongen die hij inmiddels onder de knie had; die hij althans, in het vierde leerjaar, behóórde te beheersen. De storende invloed van Hexameron? In elk geval kwam Zoya nu na een ongecontroleerde sprong terecht op de schoot van niemand minder dan de mollige blonde echtgenote van de rector, en dat was pijnlijk.

Zij lag bloot op de antieke chaise longue in haar boudoir, wulps achterover leunend, de voeten op de vloer en de armen achter haar hoofd, en ze genoot de aanblik van haar vier naakte vrienden, van wie er nog twee een soort erectie hadden. Zoya raakte eerst haar linkervoet, voordat hij tollend en met zijn handen graaiend naar houvast voorover viel, met zijn neus in haar navelkuil. Dus dat was even schrikken.

Onze jonge vriend krabbelde onbeholpen overeind en mompelde enkele onsamenhangende verontschuldigheden, die uiteraard stuk voor stuk belachelijk waren. Hij zag ook niet dat de verraste reactie van het vijftal had plaatsgemaakt voor geamuseerdheid. Hij overwoog even, heel even maar, zich terug te teleporteren naar rij 12, stoel 12 (ook hij had dat onthouden), maar daaraan was teveel risico verbonden, althans in zijn opgewonden staat van dit ogenblik. Hij was wel góed in zelfteleportatie, maar, eerlijk gezegd, niet bepaald nauwkeurig. Bovendien mocht hij eigenlijk alleen de zeven standaardsprongen uitvoeren: naar bed, naar de voor hem gereserveerde plek op het dak van de school, en naar nog vijf andere locaties waar zijn plotselinge, eventueel slordig gemikte opduiken niet veel kwaad kon.

Zoya zag, dat wegens hem onbekende redenen, het aantal erecties met één was uitgebreid tot drie. De vrouw van de rector had haar linkerbeen opgetild en masseerde haar voet. Onderwijl nodigde ze de jongen kirrend uit om een glaasje wijn te nuttigen. Deze voelde daar in het geheel niets voor.

‘Leg me dan tenminste uit hoe je de code van deze locatie hebt gevonden, ondeugdje.’

Dit was een woord dat alleen de oudere generatie gebruikte. Zoya wist dat de mensen in zijn nabijheid steeds de neiging hadden onverbloemd de waarheid te spreken. Aan de houding van de vier vrienden (eindstand: nul erecties) zag hij, dat dit ogenblik niet meer veraf was. Hij stamelde een of ander raar smoesje en verliet de kamer en het pand, gewoon te voet. Hij was zo trots op zijn zelfbeheersing – hij had immers ook naar zijn bed kunnen springen, de enige plek die hij zijn leven lang nog nooit had gemist – dat hij de buitendeur met een haast triomfantelijke knal achter zich dichtsmeet.

3

‘Dat kan zo niet doorgaan, Zoya,’ zei de rector op zekere dag. ‘Je bent nu 16 jaar en je kunt de zeven standaardsprongen nog steeds niet uitvoeren binnen een marge van 0,05 of zo. Er gaan geruchten dat je wél naar plaatsen springt waar je niet thuishoort, ahem, maar daar koop ik niets voor, en de gemeenschap van Jaja evenmin. Wij springen niet voor de school, maar voor het leven.’

Zoya had deze preek al 12 keer gehoord en zijn aandacht concentreerde zich dan ook op iets geheel anders: de kleine, gele, digitale beursbengel die lang–

zaam maar zeker zijn kopje opstak vanuit het fingaans bovenblad van het bureau, helemaal links, buiten het blikveld van de rector. Zelfs fingaans is niet bestand tegen een beursbengel.

‘Ook je andere prestaties zijn niet om te roepen, jongen, met name de vakken Congeniaale Cultuur en, wat erger is, Modaal Matrixgedrag zijn ver beneden peil.’

‘Modale Cultuur en Congeniaal Matrixgedrag,’ mijmerde Zoya, ‘en wat nog erger is...’

De beursbengel had zich nu bijna naar boven gewerkt; daarna zou het hele bureaublad als een nieuwe wereld voor hem openliggen, 2,25 m².

‘De rand van de wereld aan vier kanten veraf en toch dichtbij, je kunt er écht af vallen, *after all, mind you*, wat een gelul en kom eens ter zake, meneer de rector. Uw maîtresses wachten, al weet ik niet precies waarop.’

Zo reageert de jeugd op een onaangename waarheid.

De rector sloot de dossiermap met computerprints en twee of drie echt handgeschreven notities. Hij leunde vervolgens achterover tegen de rug van zijn stoel, zette zijn bril recht, plaatste zijn vingers op zijn bollend buikje met de toppen tegen elkaar, keek even naar het plafond – waarbij zijn blik onwillekeurig door die van Zoya’s ogen

gevolgd werd – en kuchte. Een demonstratie van rust en overwicht, geheel volgens het *Handboek voor Rectoren en Conrectoren*.

‘En nu de waterige blik,’ dacht Zoya, ‘en de waarheid, niets dan de waarheid.’

De rector draaide inderdaad zijn waterige oogjes van het plafond naar de leerling aan de andere zijde van zijn bureau. ‘Ik wil openhartig met je praten. Je moet een studierichting kiezen, een vak leren. Je hebt wel talenten, dat betwijfel ik niet, maar ik weet niet welke. Ook de Computer weet het niet. Vanuit mijn ervaring geloof ik dat je relatief nog het meest geschikt bent voor een opleiding tot extrajajaans agogisch veldwerker. Hier op Jaja, waar we toch al kampen met een groot tekort aan arbeidsplaatsen, kun je niet terecht.’

‘Zeg dat wel,’ zei Zoya. Hij was een beetje verrast door de onverwachte wending in de monoloog van de rector. Hier werd een geheel nieuwe melodie gezongen.

De waterige oogjes van de pedagoog vertoonden opeens een glimp van sympathie en zelfs, zij het vaag, van intelligentie. ‘Jij hebt bijzondere talenten, jongen, dat voel ik intuïtief aan. De Computer weet lang niet alles. Misschien zullen ze op een van de buitenplaneten tot ontwikkeling komen. Ook je slechte cijfer voor Jajaans

Modaal Matrixgedrag wijst in die richting. Je bent, hoe zal ik het zeggen, je bent een buitenbeentje.'

Zoya wist dat de man gelijk had. Hij had maar twee talenten, beide nutteloos: hij kon ongecoördineerd springen en de mensen spraken de waarheid tegen hem.

'Trek het je niet aan,' zei de rector op echt menselijke toon, 'jij zult het heus wel redden.'

De beursbengel was inmiddels voortgekropen tot de rand van de dossiermap. De rector verpletterde het gele kopje van het insect met zijn antieke, in kwartsglas gevatte digitale klokje. Daar schuilt toch wel een beetje poëzie in.

'En vergeet niet,' vervolgde hij, 'dat elke slechte of schijnbaar nutteloze eigenschap in principe en in potentie een talent, een bijzonder kúnnen in zich bergt. Een broodwinning, een hartstocht, of zelfs beide.' Hij stond op ten teken dat Zoya moest vertrekken, want hij was een man van welsprekende gebaren. 'Pas op,' zei hij met zachte stem, toen Zoya al in de deuropening stond, 'dat je niet verstrikt raakt in de netten van het heimwee naar het verleden, je beloftevolle jeugd, als de wereld voor je open ligt, alles voor het grijpen, geen grens in zicht. Je bent geen kind meer, alleen nog maar jong.'

Zoya trok de deur zeer zacht, uiterst beschaafd achter zich dicht.

'Doe de groeten aan je moeder,' riep de rector nog.

'Krijg 't lazarus,' dacht Zoya, 'ouwe, geile neukbeer.'

Van wie leren kinderen dergelijke uitdrukkingen toch? De zeden verwilderen van dag tot dag.

4

'Ja, je bent geen kind meer,' bevestigde Zoya's moeder peinzend. Zij wist zich nog levendig te herinneren hoe de rector er twintig jaar eerder had uitgezien, naakt en bleek in het schijnsel van de manen, pratend over Freud. Hij kon zijn handen geen ogenblik thuishouden. 'Ja, geen kind meer,' herhaalde ze, cryptisch en zuchtend, zoals moeders dat altijd maar weer voor elkaar krijgen. 'Je moet me maar vaak schrijven.'

'Ja, jongen, ook voor jou begint nu het grote leven,' zei zijn vader, die gewoonlijk maar zelden iets zei, maar wel goed thuis was in de antieke Aardse cultuur. 'Word niet zoals die tragische man, die voortdurend op alle paarden tegelijk probeerde te wedden, zonder te zien dat de races al gelopen waren.'

En dus ging Zoya naar de Academie voor Extrajajaans Agogisch Veldwerk in Wedert. Hij huurde een kamertje van 8 bij 8 meter en ging nog maar zelden naar huis. Hij sloot een aantal oppervlakkige vriendschappen, had van tijd tot tijd een vriendinnetje, en pakte zijn studie redelijk serieus aan.

Een gewone student dus.

Maar af en toe, steeds vaker, werd hij geplaagd door een knagend gevoel van ontevredenheid, alsof er iets wezenlijks ontbrak aan zijn geregeld leventje. De Academie leek hem geen tussenstation op de weg naar verre, beloftevolle werelden, maar veeleer de eerste fase van een onomkeerbaar proces van insnoering, afstomping, ja zelfs slavernij. Vaak droomde hij dan van zijn echte jeugd, toen alle werelden voor hem gereed lagen en hij het maar voor het kiezen had. Schrijver kon hij worden, ruimtevaartpiloot, liftbediende in het Allejezus-hotel (524 verdiepingen), universeel wetenschappelijk genie (nou ja, dat misschien niet) of ten minste redder van de mensheid. Alle mogelijkheden waren open en in gedachten sprong hij van rampen, waar hij orde bracht, en van congressen, waar zijn lezingen

insloegen als bommen, naar feesten, waar hij zich uitgebreid liet lauweren, en naar universiteiten, waar men hem eerbiedig aanhoorde.

Wat had de rector ook weer gezegd? 'Niet verstrikt raken in de netten van het heimwee.' Het is geen lolletje om een van de 16.614 eerstejaarsstudenten te zijn – dankzij een studentenstop voor extra-Jajanen waren het er niet twee keer zoveel – als je weet, althans vermoedt, of in elk geval hóopt dat je een maarschalkstaf in je ransel hebt.

Als reactie op dergelijke buien zocht Zoya dan maar weer een nieuw vriendinnetje, al wist hij van tevoren dat het weer niet lang zou duren. Hij had namelijk een ernstige handicap. Onder het vrijen sprong hij steeds weg, juist als het interessant begon te worden, en wel naar geheel willekeurige bestemmingen – soms zelfs naar het bed van een ex-vriendinnetje. Hij had het gewoon niet in de hand. Bij hartstochtelijke opwinding verplaatste hij zichzelf spontaan, allesbehalve vrijwillig, in een onvoorspelbare richting. Leg die meisjes dan maar eens uit, nadat je met hangende pootjes in je bed of het hare bent teruggekeerd, dat deze actie eigenlijk een authentieke uiting van diepgevoelde genegenheid was.

‘Je kan me wat,’ zei Ina Rb, het allerlaatste vriendinnetje, toen hij weer eens terug was van een onvoorzien tochtje, en ze vertrok voorgoed.

Vervolgens wierp Zoya zich met buitensporige ijver op de studie. Nu is dat in studentenkringen nooit erg populair geweest, dus ook Zoya werd door zijn vrienden al spoedig weer tot de orde geroepen. Af en toe schreef hij een briefje aan zijn moeder, maar zelfs dat is op de duur geen echte levensvervulling.

Wat dan?

6

Sport, dat was het antwoord.

Hierin kon Zoya zich onderscheiden, want afgezien van dat vaak hinderlijke talent dat mensen hem steeds de waarheid en niets dan de waarheid vertelden, had hij een sterk punt: hij kon teleporteren wat hij maar wilde. Hij kon zichzelf met gemak teleporteren naar talloze plekken waar hij in het geheel niet mocht komen. Bij de standaardsprongen had hij weliswaar nog steeds last van een betreurenswaardige onnauwkeurigheid, maar hij wist nu dat dit niet de lompheid van een dilettant, maar de slordigheid van een professional was.

Zelfteleportatie was officieel beperkt tot zeven sprongen – behalve als je ambtenaar was, natuurlijk – plus een klein aantal sprongen die specifiek bij bepaalde beroepen hoorden. Zoya overtrad de bestaande regels op dit gebied veelvuldig, gewild en ongewild, maar hij kon moeilijk verlangen dat men deze hobby speciaal voor hem de status van volkssport zou geven. Integendeel, verkalkte bestuurders overwogen reeds om die hele flauwekul maar gewoon te verbieden.

Het teleporteren van voorwerpen daarentegen was een echte sport. Op een aantal andere planeten werd zij zelfs als broodwinning beoefend. Bovendien vond er één keer per 12 jaar, telkens op een andere, door het lot gekozen planeet, een Intergalactisch Concours plaats, waar amateurs en professionals tegen elkaar streden om de Hoogste Eer.

Ja, dat was me wat, die Hoogste Eer. Op Jaja, waar deze sport merkwaardigerwijs in het geheel niet populair was – de nationale sport was prijsnaaien – kon men over die hoofdprijs slechts af en toe, in een verdwaald berichtje iets lezen. Je kon drie wensen doen en dan ging je naar de wereld die je wenste, in de tijd die je koos en in een positie naar je hart. Deze drievoudige wens mocht je dan zonodig nog twee keer corrigeren, zodat je niet

meteen levenslang vastzat aan je eerste liefde. Meer wist Zoya niet, maar het was voor hem genoeg.

Hij vroeg zich verbaasd af waarom hij niet eerder op dit idee was gekomen. Had de rector niet gezegd, dat elk gebrek in potentie een talent is?

Hij legde zich toe op prijsteleportatie. Hij begon, zoals iedereen, met het teleporteren van stenen standaardgewichten over 36, 60 en 120 meter. Zelf ontwierp hij een zorgvuldig trainingsschema – er waren op Jaja geen bevoegde oefenmeesters – want hij wist, dat hij met kracht alléén nooit zou winnen. Techniek moest hij hebben. Precisie.

Hij oefende daarom met allerlei soorten materiaal. Zijn geest betastte de structuur van de stof, ook die van de al dan niet moedwillig toegevoegde ‘vervuilende elementen’, waaronder levende – beursbengels overal, maar ook katten, jonge zeehonden of scheutige knolgewassen – waardoor hij zijn teleportatie ten slotte de afgepaste nauwkeurigheid kon meegeven die van een kampioen verwacht zou worden.

Soms verraste hij zijn vrienden met een opzienbarend staaltje van zijn kunnen. Dat gebeurde steeds in het openbaar, als deel van zijn trainingsprogramma, en altijd in het bijzijn van aantrekkelijke

meisjes, want dat paste bij zijn leeftijd. In het algemeen bedreef hij echter zijn sport in eenzaamheid.

Hij ging elke avond vroeg naar bed. Hij oefende op afstand en op gewicht, op materie en op precisie. Al doende vestigde hij menig Jajaans record. Zo verplaatste hij in de dierentuin een ijsbeer naar de leeuwenkooi en weer terug binnen zeven seconden (net op tijd). Er waren die keer geen getuigen, maar dat deerde hem niet. Hij zocht niet kleine roem, maar grote.

Bezorgd vroeg hij zich af of hij een prestatie als deze ook op een volgepakt kermisterrein, tussen dringende mensen, verliefde paartjes, jengelende peuters en rinkelende bellen zou kunnen herhalen. Morgen maar weer eens oefenen met een demonstratie in het openbaar, en vanavond extra vroeg naar bed.

Onder zijn vrienden gold hij als een aardige zonderling. Je zag hem te weinig, maar zo is het leven.

7

*Lieve moeder,
Met mijn studie gaat alles goed. Over vier maanden doe ik
eindexamen.*

Zeg tegen de rector dat hij me goed geadviseerd heeft. Ik heb me niet verstrikt in de eeuwig repeteerbare dromen van een in verlangens zwelgende jeugd, of hoe heet het. Na mijn afstuderen wil ik graag een kleine ruimteboot van jullie krijgen. Dan hoef ik verder niets voor mijn twintigste verjaardag. Het mag natuurlijk gerust een tweedehands zijn; ik zal hem zelf wel opschilderen.

De sport is nog steeds mijn lust en mijn leven. Over een half jaar is de wedstrijd. Op Zombia, deze keer. Ik bestudeer alles wat ik over die planeet te weten kan komen, maar dat is niet al te veel. Kijken jullie vast uit naar een boot of zal ik zelf maar op zoek gaan?

*Groeten aan vader, en kusjes,
Zoya.*

8

Zover het oog reikte, en dat was in de gegeven omstandigheden dus veel te ver, was het betonnen oppervlak verdeeld in grote grauwe vierkanten met zijden van 50 meter of meer. De strepen waren oranje, de enorme nummers vaalgeel, maar voor de rest was de ruimtehaven van Zombia ronduit grijs. De interstellare kolossen die in deze sector van de melkweg de grote

vrachten vervoerden, waren van zichzelf al grijs, maar hier waren ook de kleine en grote grondvoertuigen, die bedrijvig af en aan reden, zonder uitzondering in een of andere saaie grijze tint gespoten, alsof hun aanwezigheid anders afbreuk zou doen aan een fraai staaltje landschapsarchitectuur. De enige uitzondering was het ruimteschip van een Reizende Opera & Kermis, heel groot, wegens alle decors en kostuums die met de artiesten en andere attracties mee moesten. Deze ROK heette *Cavalleria Rusticana*, een gemakkelijker naam was zeker niet meer beschikbaar, en was beschilderd in de schreeuwende kleuren die bij de vermaaksprofessie behoorden.

Aan het landschap zelf, voorzover aanwezig, was waarachtig geen architect of ontwerper te pas gekomen. Het bestond uit een aantal deprimerende, lage grijze heuvels in de verte, waar geen eer mee te behalen viel.

‘Ik ben hier niet als toerist,’ zei Zoya tot zichzelf, terwijl hij langs eindeloze rijen loodsen naar het slechts drie verdiepingen hoge kantoorgebouwtje liep. In zijn eentje fleurde hij de gehele ruimtehaven aanzienlijk op, hetgeen niet in de laatste plaats te danken was aan het rood-witte handkoffertje dat hij bij zich droeg.

Zijn weelderige blonde haardos werd door een zilveren band in toom gehouden. Het blauwe wandelpak uit één stuk sloot soepel om zijn lenige lichaam en paste wonderwel bij zijn blauwe ogen. Zoals zijn hele statuur, zo straalden ook deze ogen kracht en zelfvertrouwen uit. En ze waren in staat relevante interacties te observeren en te registreren, want dat was sinds zijn afstuderen nu officieel hun vak, Zoya's professie. Van binnen voelde hij zich echter meer een artiest.

‘Ik verheug me op mijn verblijf op uw fraaie planeet,’ loog onze jonge vriend dus opgewekt tegen de inklaringsbeambte.

‘Ja, Zombia is zo beroerd nog niet,’ antwoordde deze in het grijs gestoken functionaris geroutineerd, ‘vooral als de drie zonnen tegelijk aan de hemel staan.’

‘Dat liegt hij,’ dacht Zoya en hij keek de bleke overheidsdienaar indringend aan.

De man keek spiedend om zich heen, boog zich vervolgens naar Zoya toe en fluisterde: ‘Eerlijk gezegd is dit de meest kloterige planeet van het hele Z-kwadrant, meneer, al zouden ze er nog vijf zonnen bij doen. Voordat uw koddige roze scheepje daarstraks landde, had ik in geen veertien jaar gelachen.’ De man zweeg toen, zo te zien verwonderd over zichzelf. ‘Wel, u komt zeker voor

de wedstrijd?’ hernam hij op formele toon. ‘Ginds staan taxi's. Veel genoeg.’

De taxi's waren dus ook grijs. Er stonden vijf plompe voertuigen op een rij, allemaal met kleine zijruitjes, alsof het onfatsoenlijk geacht werd om naar binnen te kijken of om als passagier de blik in een andere richting dan recht vooruit te wenden. Er was maar één bestuurder te zien en die leunde verveeld tegen een hekje. Het kostte hem zichtbaar moeite die ruststand te verruilen voor iets zo vulgairs als actief bestuurder zijn.

Terwijl het voertuig geruisloos optrok en met toenemende snelheid de troosteloze standplaats afreed, vroeg Zoya waarom de zijruitjes zo klein waren.

‘Tegen de zonnen,’ zei de bestuurder. Zijn toon gaf duidelijk te kennen, dat alle eventuele onderwerpen voor een conversatie hiermee op en uit waren. Hij nam zelfs demonstratief een voddig pin-upblaadje ter hand.

‘Breng me naar het op één na beste hotel,’ zei Zoya. ‘Ik houd van mensen die ernaar streven zich te verbeteren.’

De chauffeur bloosde. Hij stopte voor een jonge, vleugellamme pterodactylus, althans iets wat erop leek, en veinsde onevenredige kwaadheid om zijn rode blos te

maskeren. ‘Alsof het al niet erg genoeg is dat deze beesten de lucht onveilig maken,’ klaagde hij.

‘Dit onvolgroeide exemplaar is gewond,’ zei Zoya, ‘en u moet niet vergeten dat ze alleen op Zoya bestaan.’

‘Daar krijg ik de kans niet voor,’ mompelde de taxibestuurder. Hardop vervolgde hij: ‘Die mensen van buiten hebben gemakkelijk lullen.’

‘In gevallen als deze stopt uw voertuig trouwens volautomatisch,’ zei Zoya, maar zonder een spoor van verwijt in zijn stem. Hij had enig huiswerk gedaan. Driekwart van zijn totale kennis van de planeet Zambia had hij in het afgelopen half uur kunnen spuien. Dat is toch een leuk binnenkomertje.

Onze jonge agoog wist wel, dat het geen zin heeft de symptomen te bestrijden. Deze bestuurder kon het ook niet helpen dat hij deel uitmaakte van een deficiënt primair milieu (en waarschijnlijk leed aan het syndroom van Steuten). Stamde waarschijnlijk uit een onvolledig gezin c.q. moeder en/of vader zwaar aan de drank en/of drugs. Kortom, zijn wieg stond in een gedesintegreerde subcultuur. Je moet zijn integratie herstructureren, als zijn persoonlijkheid tenminste nog niet al te rigide is geworden, door middel van bijvoorbeeld de geleide

participatieladder van Heiden of een andere methodiek. Actiepunt, noteerde Zoya in gedachten.

‘Krengen zijn het,’ zei de bestuurder, ‘laat ze maar rustig uitsterven. Die verdomde milieu-freaks van Centrum en Podium en hoe die sjieke planeten verder ook mogen heten. Laat ze eerst maar eens een jaartje taxi’s rijden hier op Zambia!’

9

Tijdens de laatste dagen voor de wedstrijd bereidde Zoya zich zorgvuldig voor op alle eventualiteiten die hij maar kon bedenken. Hij bestudeerde de reglementen keer op keer, en zocht informatie over de geschiedenis van Zambia en de cultuur van de inheemse bevolking. Er werd namelijk niet op voorhand bekend gemaakt aan welke proeven de deelnemers zouden worden onderworpen. Zoya vermoedde, dat een deel van de proeven wel een lokaal tintje zou hebben.

Zoya had startnummer 128, een laag nummer omdat hij zich al vóór zijn komst had laten inschrijven. Zijn zelfvertrouwen groeide met de dag, in het algemeen gesproken, maar van tijd tot tijd – vooral vlak voor het slapen gaan en kort na het ontwaken – werd hij bevangen

door een acuut gevoel van onzekerheid omtrent niets meer of minder dan zijn plaats in het heelal, zijn toekomst en zijn hartewensen. Afgezien van de details kwamen ze er bij Zoya op neer, dat hij de moederschoot in principe *niet* wilde verlaten, *tenzij*. Hij wist niet precies tenzij *wat* of tenzij *hoe*, laat staan tenzij *waarom*, maar het had iets te maken, in zijn waakdromen, met een vurig en glorieus wegschietende raket, een schitterende zelfontbrander, sierlijk en warm, zichzelf genoeg, opzienbarend zelfs tussen de sterren zelf, nieuwe galaxieën, en toch niet eenzaam, een warme band met de mensheid – kortom, een onvolwassen fallische droom. ‘Zelfstijvende moederkoek,’ noemden ze dat op de Academie, in hun plastische taalgebruik, maar evenmin als de andere adolescenten daar had Zoya bij die term ooit aan zichzelf gedacht.

10

Het hotel stroomde langzaam vol met andere gasten, die iets te nadrukkelijk probeerden te verbergen dat ook zij tot het deelnemersveld van het Concours behoorden.

Zoya doorzag ze allemaal, maar hij was zo naïef te menen dat niemand hém doorzag, hoewel zijn hele

verschijning even opvallend was als die van een prijsstier bij de voederstal van een koeienfarm.

Ook tegenover de Groene Bol van Schumpeter III, die aan de andere kant van de tafel met drie tentakeltjes vocht zat te slurpen uit drie kommetjes, speelde Zoya met verve zijn rol van agogisch veldwerker die hier op stage was. Dat ging hem gemakkelijk af, want hij had ooit een heuse scriptie gemaakt over Schumpeter III. Er werd ook wel eens gewerkt op de Academie.

Groene Bol luisterde beleefd – de betreffende vier tentakeltjes trilden alert en synchroon en volgden zelfs, zij het symbolisch, de beweging van Zoya’s hoofd – en hij nam pas het woord, toen zijn tafelenoot geheel was uitgepraat.

‘Wij noemen het levitatie,’ zei hij toen.

Dat kwam zo maar opeens uit de lucht vallen, want Zoya had zowel het woord teleportatie als het hele onderwerp wedstrijd zorgvuldig vermeden. De jongeman verslikte zich in zijn toetje.

‘Bij ons op Schump,’ klonk het uit de spreekspleet van Groene Bol, ter hoogte van zijn equator, zogezegd, ‘is leviteren de nationale sport. Wij hebben het Concours dan ook al vaak gewonnen. Dit jaar is het mijn beurt. Dat is geen onverdeeld genoeg – tenminste niet voor een

individu dat zichzelf hoger stelt dan het collectieve eergevoel van zijn ras. Weet je eigenlijk wel, jonge vriend, wat de hoofdprijs van dit eeuwenoude Concours precies inhoudt?’

‘Drie wensen,’ zei Zoya, nog steeds een beetje overdonderd.

‘Ja en nee,’ zei Groene Bol, en zweeg. Voor Zoya voelde het aan als een verdachte stilte.

Onzekerheid wikkelde zich als een klam laken om zijn hart. Had hij dan toch op het verkeerde paard gewed? Had zijn vader gelijk gehad met zijn gezochte vergelijking over ‘gelopen races’? Vroeger al, als de rector zijn favoriete dooddouner ‘ja en nee’ had laten horen, wist Zoya feilloos zeker dat nee werd wat volgens hemzelf ja had moeten zijn, en omgekeerd. Het was alsof hij weer als klein kind, blondgelokt, in het schuitje van de tuinschommel zat, en duwde waar hij moest meegeven en meegaf waar hij moest duwen.

‘Raak dus,’ zei Groene Bol ten slotte. Eén van zijn tentakels vertoonde nu een verdachte zwelling: een naderende schaterlach.

‘De maaltijd bekomt me niet erg goed,’ zei Zoya bleekjes, maar flink.

‘Het probleem met die drie wensen,’ hernam Groene Bol, ‘is dat het gaat om *onbewuste* wensen. Jullie van Jaja, en van overal waar de homo sapiens woont en leeft, jullie weten niet waar je onderbewustzijn je naar toe zal voeren. Jullie vrezen wat je droomt en jullie dromen wat je vreest. Druk ik me duidelijk uit?’

Zoya knikte bevestigend.

‘Raak niet verstrikt in je amorf, ja morsig innerlijk, jonge vriend,’ zei Groene Bol, ‘want dat past niet bij je. Groots en meeslepend moet je leven, hoor je dat?’

De opperhuid van het wezen werd nu even geheel doorzichtig, waardoor Zoya een helder inzicht kreeg in het inwendige van dat glasachtige lichaam, inzonderheid de levendige spijsverteringsprocessen die daar gaande waren. Dat is zijn equivalent van een beleefde afscheidsgroet, wist Zoya (van zijn scriptie), maar hij schrok niettemin.

‘Zorg liever dat je de tweede of derde prijs wint, jongeman,’ zei Groene Bol nog, waarna hij zichzelf zonder gêne wegteleporteerde. Het is onzin om van ‘leviteren’ te spreken als het lichaam niet zichtbaar blijft, wát de gewoonten op Schump verder ook mogen wezen, vond Zoya. Maar hij voelde zich niet geheel lekker.

Lieve moeder,

Morgen beginnen de voorronden van de wedstrijd. Ik hoop natuurlijk de eerste prijs te winnen, maar er is veel concurrentie, van bijna alle bewoonde planeten, dus ik reken maar nergens op.

Ik zat vanmiddag bij een verplichte gezamenlijke maaltijd van de deelnemers door loting tegenover een Groene Bol van Schumpeter III. Die vertelde me dat de hoofdprijs iets te maken heeft met ónbewuste, niet bewúste harte-wensen. Dat had ik tot nu toe niet helemaal goed begrepen. Ik weet dan dus niet precies wat er met me gaat gebeuren als ik win. Hopelijk zullen jullie toch trots op me zijn.

Heeft de rector nog steeds drie maîtresses? 'Elke slechte eigenschap is in potentie een goede,' heeft hij eens tegen mij gezegd. Het is een filosofische stelling waar ik nog vaak aan moet denken en die ik niet echt snap.

Zombia is als planeet stukken minder dan Jaja, dus blijf maar lekker thuis.

*Groeten aan vader, en kusjes,
Zoya.*

De tweekampen van de voorronden vonden plaats in een amper voor de helft gevuld openluchtstadion in de hoofdstad. Toch was Zoya in het begin een beetje geïntimideerd door het grote aantal lijfelijk aanwezige Zombianen. Het moesten er wel 80.000 zijn. De miljarden kijkers thuis en ver weg, tot aan Schumpeter XVIII toe, deerden hem daarentegen in het geheel niet. Die zouden alles trouwens pas na de nodige vertraging zien.

De twee mededingers stonden steeds op 144 meter van elkaar, aan de korte einden van het rechthoekige veld, en kregen een minuut de gelegenheid om elkaar naar de witte cirkel in het midden te teleporteren. Of te leviteren dus. De winnaar mocht zelf niet verder dan 12 meter van zijn basislijn verwijderd raken. Dit laatste is een belachelijke, al eeuwenlang verouderde regel. Een kind weet immers, dat geoefende teleportanten hun tegenstander ofwel in één heffing 72 meter kunnen verplaatsen, ofwel in het geheel niet. De tijd waarin de combatanten elkaar beurtelings enkele metertjes verplaatsen ligt al ver achter ons.

Bij teleportatie zijn alleen de begin- en de eindpositie zichtbaar. Men ziet geen lichamen door de lucht

vliegen of zweven. Zo gaat dat nu eenmaal bij lokale kortsluiting in een tijd-ruimtecontinuüm. Verdere toelichting zou hier te ver voeren. Als kijker heb je bovendien geen enkel houvast om de kracht van de deelnemers te beoordelen. Na een paar seconden ligt opeens één van beiden in de middencirkel, en dat was dat.

Omdat dit de toeschouwers natuurlijk al gauw zou vervelen – al was voor tallozen het gokken op de uitslagen de kern van het vermaak – hadden de organisatoren tussen de tweekampen in voor extra vermaak gezorgd. In dit geval waren er een wervelende dansgroep van Transistor en geverfde zwaardvechters van Terminal ingehuurd. Iemand had bedacht dat die twee optredens in de krappe cirkel een leuke combinatie zouden zijn, dus het bloed vloei­de rijkelijk. De reglementaire cirkel was klein en de artiesten mochten er niet uit, dus er gebeurden veel ongelukken. Zoya wist dat Transistoren plantaardig, dierlijk noch mineraal zijn, dus zeg maar robots uit fabrieken, maar toch beviel het schouwspel hem niet.

De zonnen schenen alle drie, dat zal wel gepland zijn geweest, en Zoya versloeg de ene tegenstander na de andere. In een enkel geval voelde hij een licht rukje als een koude huivering door zijn ingewanden gaan. Dan

verhardde zich zijn geest tot hoekig, vlijmscherp blok ijs. Maar in het algemeen had hij geen problemen met zijn opponenten.

Aan het einde van de derde dag stond het vast, dat hij met vijf andere grootmeesters tot de finale was doorgedrongen.

Zoya permitteerde zich een Transistormeisje en ging meteen daarna verkwikt slapen. Seks en sport gaan prima samen. De brief aan zijn moeder schoot er helaas nu voor de derde dag bij in. Hij was zo dom geweest haar een dagelijks verslagje te beloven. Het zou mama twee jaar kosten om dit te vergeven en twintig om het te vergeten, maar zo zijn Jajaanse moeders nu eenmaal.

Zoya putte zelfs enige bevrediging uit deze nalatigheid. Hij had het curieuze gevoel, dat hij eindelijk echt volwassen werd.

13

De avond voor de finale wilde de slaap maar niet komen, hoe verkwikt Zoya ook was. Hij wist nu dat hij ten minste de zesde prijs zou winnen – een modern, compleet uitgerust ruimtejacht, een Boloïde-GTX – en dat Jaja, zijn ouders en de rector trots zouden zijn op hun zoon. Zelfs

die arrogante Ina Rb zou nu wel spijt krijgen van haar harteloos gedrag, dat nest. Trouwens: voor haar duizend andere.

Met dergelijke plezierige mijmeringen is waken haast nog fijner dan slapen, maar echte dromen, het soort waaraan de legendarische Freud genoeg beleefde, komen pas als je slaapt.

Zoya droomde van de NOTRA, waarover hij juist die ochtend voor het eerst een artikeltje had gelezen. Als hoofdprijswinnaar zou hij tot driemaal toe mogen spelevaren met dat wonder van vernuft en kennis. De derde keer zou hij stranden, en niet meer weg kunnen uit het dan bereikte paradijs. Hij zou ook niet meer *willen* vertrekken. Hij zou volmaakt gelukkig zijn, waar hij ook was, wanneer het ook was. Tot zo ver was alles duidelijk.

Zijn droom gaf wederom geen uitsluitsel omtrent zijn geheime bestemming, geen hint zelfs, maar Zoya voelde zich niettemin zó gelukzalig dat hij, half wakker wordend, een moment lang overwoog zijn Transistortje terug te roepen. Ze had tenslotte afstandsbediening, was al gehuurd voor 12 uur en hoefde slechts uit een ander deel van het hotel naar zijn kamer te komen.

Zo ver kwam het niet. Met een glimlach om zijn mond viel hij nu eindelijk in een diepe, droomloze slaap, die hem sterkte voor de krachtproef van de volgende dag.

Was het niet Freud die zei: 'De jeugd voedt zich met dromen, de ouderdom met herinneringen?' Hoe jong was Zoya dan, of liever gezegd: hoe oud? Had niet ook de rector reeds opgemerkt dat onze held geen kind meer was, doch nog slechts jong van jaren?

Zie hem daar liggen, onze jeugdige vriend, zo jong in jaren, zo oud, zo oeroud reeds in zijn zelfrepeterend denken. Zie hoe zijn borstkas zich welft over de machtige longen, hoe zijn donzige baardstoppeltjes lichte, haast kristallijne vlekjes vormen in het schemerduister van de hotelkamer. Kijk hoe zijn linkerbeen nonchalant buiten het bed hangt, hoe zijn armen een krachtige triomfboog vormen rond de weelderige blonde haardos die het hoofdkussen overspoelt – zoals de manen van een luie, volgevreten leeuw, die, in de namiddagzon, aan de rand van de savanne ligt te soezen in het heilig besef van zijn kracht, geen vijand vrezend, zeker van zijn prooi, ook morgen en overmorgen, soeverein vorst van de wildernis, gevreesd, en verder nog van alles wat voor een uit de kluiten gewassen Homerische vergelijking nog nodig zou kunnen zijn.

Bij de finale was het stadion tot de laatste plaats bezet. Op de eretribune probeerden de officiële vertegenwoordigers van ruim 120 werelden hun verveling te verdrijven door met de knoppen van de zes monitoren in hun loge te experimenteren. Thuis zouden ze vertellen dat ze alles met eigen ogen hadden gezien.

Ze zagen in ieder geval de NOTRA staan, afgedekt met transparante folie, aan de rand van het strijdperk, in het midden van de zuidelijke lange zijde. Ernaast waren in een flauwe bocht zes cirkelvormige podia gebouwd, elk met een doorsnee van ruim 2 meter. Het midden van deze roodgeverfde podia was telkens precies 36 meter verwijderd van het centrum van de middencirkel.

Dat ronde veldje zag er ondanks het nieuwe gras braak en levenloos uit nu er geen pauzeprogramma's voor vermaak zorgden. Zombia had de rest van het oostelijk galactisch kwadrant eerder op de dag verslagen met televoetbal, maar dat is geen kunst met 160.000 leviterende supporters op de tribune, waarvan minstens één procent ook echt een beetje kon helpen de bal effectief rond te spelen.

Pal achter de middencirkel, vanuit de finalisten gezien, werd na de wedstrijd een stalen stellage opgericht van 6 meter in het vierkant.

‘Het bovendeck, lieve heren, beste dames, bevindt zich op precies 1200 centimeter hoogte, zoals de reglementen dat voorschrijven,’ zei de op haar stem geselecteerde omroepster, ‘en dankzij de technische steun van de firma Hydraulica Superbia Zombiana kunnen wij deze hoogte tot op de millimeter garanderen.’

Het publiek, dat zich al enige minuten stierlijk verveeld had, begroette deze mededeling met klaterend applaus en stormachtige kreten van bijval, gewoon om even iets te doen te hebben. Een in het grijs geklede heer in vak D, vlak naast de eretribune, stond blozend op. Waarom heeft die verdomde teef mijn náám niet genoemd, dacht hij woedend, terwijl hij glimlachend boog naar links en vooral naar rechts, naar de eretribune.

De deelnemers namen hun plaatsen in op de zes rode podia. Zoya, die nummer zes had geloot, stond naast Groene Bol, die er bleek uitzag, en een beetje afgetobd, alsof hij half en half was verzopen in een bad vol zure melk.

Vervolgens werden door de hoofdingang onder de noordelijke tribune zes volwassen vleugellamme ptero-

dactyli het stadion binnengeleid. Het enthousiasme van het publiek, dat van deze ontknoping al evenmin voorkennis had bezeten als de contestantten, nam hysterische vormen aan. Ja, dit was een evenement waarvan kinderen en kindskinderen nog lang zouden mogen genieten.

De kolossale vleermuisachtige reptielen zagen er zwaar en onverzettelijk uit, al konden ze dan niet meer vliegen. Zoya was blij dat hij de laatste maanden niet meer alleen op precisie maar ook op pure vleeskracht getraind had. Hij schatte het gemiddelde gewicht van de monsters op 5 à 6 ton.

‘Het lukt ze niet, hè, papa?’

‘Niet zeuren jongen. Die nummer zes, die Zomaar, krijgt het misschien toch voor elkaar.’

‘De andere vijf hebben hun beest wel naar het midden gekregen, maar niet omhoog, papa.’

‘Ja, jongen, zo is het leven.’

‘Is Zomaar nu aan de beurt?’

‘Ja, over een paar minuten.’

‘Wat is een pterodactylus eigenlijk, papa?’

‘Een andere keer, Yogo,’ zei de getergde vader, voor wie het begrip *éducation permanente* altijd al een

vermoeiende bijklank had gehad, ‘daar gaat de bel voor Zomaar.’

Zoya won. Als enige wist hij zijn ptero naar het twaalf meter hoge platform te teleporteren.

Groene Bol feliciteerde hem, somber en opgelucht tegelijk. Het publiek joelde en juichte.

De toespraak van de president drong in het geheel niet tot Zoya door, maar dat gaf niet, want de woorden werden niet zozeer tot hem als tot het miljardenpubliek tussen de sterren gericht. Dat publiek luisterde trouwens ook niet goed, want de aandacht werd gevoelig afgeleid door mooie meisjes en jongens – eigen kweek van Zombia – die de afdekhoes van de NOTRA haalden.

Zoya zag de bloem der jongerenschaar natuurlijk niet. Hij zag de hoes niet eens, noch de NOTRA zelf. Hij keek als in trance naar de eivormige glazen ballon in het midden van het voor de rest slordig en grillig in elkaar gezette bouw pakket. Dáár ging het om. Dit was de glazen bestuurderscabine. Zo dadelijk zou hij erin plaatsnemen en dan zou de vervulling van zijn geheime wensen volbracht worden.

De president legde juist de werking van het apparaat uit. ‘Drie keer mag de winnaar vrijelijk reizen in ruimte en tijd. Na de eerste en na de tweede keer heeft

hij telkens de gelegenheid om binnen 24 seconden een veto uit te spreken over de dan bereikte bestemming. Zo lang, maar ook geen seconde korter, blijft de NOTRA geestverbonden met Zoya van Jaja. In de beste tradities van Zombia, onze geliefde thuisplaneet, zal de privacy van de winnaar altijd, om niet te zeggen eeuwig gerespecteerd worden. Wij weten niet, wij zullen niet weten en wij willen niet weten naar welke tijd – heden, verleden of toekomst – naar welke plaats – dichtbij of veraf – naar welk nest – warm of avontuurlijk – kortom: naar welke bestemming de NOTRA onze jonge vriend zal geleiden, zal dragen, zal wiegen... als de gouden koets van een antieke toverfee, om aldaar de rest van zijn zalige leven door te brengen.'

'Dat is een mooie zin,' had de vrouw van de president na het oefenen gezegd, 'die moet je erin laten. Maar dat van die 24 seconden begrijp ik niet goed.'

'Slechts 24 seconden zal de NOTRA uit ons blikveld verdwijnen, mét onze jeugdige gelauwerde kameraad, die wij vanaf heden met trots zullen rekenen tot de ere-, de ereburgers van Zombia.'

Het volk op de tribunes juichte en joelde.

'Daarna keert de NOTRA terug. Is hij leeg, dan blijft hij hier. Wordt hij nog bemand door onze triomfator dan

zal de NOTRA na enkele ogenblikken wederom voor 24 seconden verdwijnen. Dat kan ook nog een derde keer gebeuren – de winnaar is daar vrij in en vrijheid schatten wij hoog hier op Zombia, met onze eersteklas faciliteiten voor vrijheidslievende toeristen uit de gehele Galaxie. Maar na de derde keer zal de NOTRA in elk geval leeg bij ons hier terugkeren om pas over twaalf jaar opnieuw te worden gebruikt.'

'Zo is het goed,' had zijn vrouw gezegd, 'zo kan elke achterlijke oen het snappen.'

15

Zoya nam plaats in de glazen cabine.

Hij had geen weet van de geraffineerde aftasters die zijn gedachten, wensen, verborgen gevoelens opslurpten.* Hij had geen oog voor het publiek in het stadion, dat nu doodstil naar de NOTRA staarde. Hij hoorde niet het zoemen van verborgen stroomcircuits, noch het suizen van razendsnel switchende magneetvelden en fase-versnellers. Niets anders dan het luide bonken van zijn hart hoorde hij.

Hij rechte zijn rug, haalde diep adem en drukte toen op de knop.

‘En vergeet niet,’ vervolgde de rector, ‘dat elke slechte of schijnbaar nutteloze eigenschap in principe en in potentie een talent, een bijzonder kúnnen in zich bergt.’ Hij ging staan. ‘Pas op,’ zei hij met zachte stem, ‘dat je niet verstrikt raakt in de netten van het heimwee.’

De NOTRA verscheen weer in het stadion. Het publiek schreeuwde aahs en oohs van verrukking toen het Zoya in de cabine ontwaarde. Niet meteen raak dus!

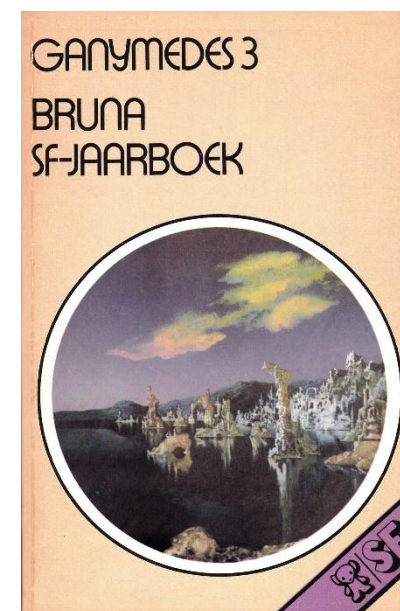
De jongeman drukte opnieuw op de knop.

‘Leg me dan tenminste uit hoe je de code van deze locatie hebt gevonden, ondeugdje.’

Wat een show! Wederom verscheen de NOTRA in het ademloze stadion en wéér zat de winnaar klein, maar duidelijk aanwezig in de eivormige cabine. Weer mis.

Voor de derde en laatste keer drukte Zoya van Jaja op de knop.

De pianist, zwart als de nacht, beroerde de toetsen van de vleugel in een rebels, hortend ritme, alsof zijn vingers waanzinnig waren geworden en elkaar probeerden te verdringen, te smoren, af te kappen.



Verschenen in *Ganymedes 3* (1978). Ik heb dit (te) lange verhaal enigszins ingekort (onder andere drie melige voetnoten weggelaten) en op enkele puntjes veranderd. De vermenging van boekentaal met slapstick en kolder, die ik vooral in de jaren '70 als amusant beschouwde, heb ik verder onaangetast gelaten.

Peter Cuijpers, 1978 (herzien in 2010).